

V Ljubljani, v četrtek, dne 20. marca 1913.

Naročnina
za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2.— 1/2 leta K 4.— celo leto K 8.—
za Nemčijo: " 3.— " 6.— " 12.—
ost. inozemstvo: " fr. 3.50 " fr. 7.— " fr. 14.—

Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska
ulica šte. 10.

Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.

Oglasnina
za 6 krat deljeno petitno vrsto enkrat 20 vin. — Pri več-
kratnih objavah primeren popust.

Leto III.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Na naročila brez denarja se ne ozira.

Naročnina za dijake in vojake 6 kron.

Štev. 12.

Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštne prosto ilustrovan koledar za l. 1914. Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna Jurčiča, Gregorčiča ali Aškerca, če plača 40 vin. za ovoj in poštino.

Osvojitev Janine. — Velik uspeh grške armade. — Poslednji streli na oblegano Janino pred kapitulacijo turške vojske.

DR. VELIMIR DEŽELIČ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji. Z dovoljenjem pisateljevim prevel Starogorski.

— Hm, zakaj ne, — se razveseli starka. — Da ti povem resnico, to življenje pri tem prokletem Abubekru se mi je pristudilo. Edino česar bi se bala, je potovanje tako daleč in še celo preko morja. Lahko nas napadejo besni volkovi, ali ujamejo divji gusari, lahko bi ...

— Ej, to ni ravno tako hudo, mamica moja. Vse kar praviš, ni take nevarnosti. Sicer pa, ako je pisano v zvezdah, da pogineš, pa pogineš, bodi kjer koli si.

— Vendar je bolje umreti v postelji, kakor pa v vodi.

Fatima ne odgovori na te besede ničesar. Starka jo prime za roko in ji pogleda v oči.

— Dete, ti si prej nekaj zatajila pred menoj, bojim se, da bi se ne zgodila nesreča.

— Nemorem tajiti in nečem, ker te zelo potrebujem. Mislila sem si samo nekoliko premisliti, predno ti povem.

— Povej mi takoj, to je najbolje ... Kaj nameravaš?

— Namenila sem iti sama.

— Kam?

— K Wadhi el Ameriju.

— K hadžibu — vzklikne starka in se pograbi za glavo.

— K hadžibu.

— Ali si zblaznela?

— Na koga pa se naj obrnem in zanesem?

— Ali pri preroku, mar misliš, da te deklico puste hoditi po mestu. Ali ne poznaš naših navad?

Ali Fatima se ne uplaši, nego reče odločno:

— Dobra mamica moja. Sama grem, a ne kot deklica.

— Nego? — se začudi starka.

— Kakor pravi pravcati musliman.

— V moški obleki?

— Da. In kaj je na tem tako strašnega?

— Ali ne veš, kake nepravilnosti te zadenejo, ako te spoznajo?

— Prepusti to meni. V ostalem, kdor se ničesar ne upa, tega prezira Alah.

— Strah se me polašča, ako slišim tako namero.

— Glej, mene se pa vedno bolj polašča pogum, da to, kar sem namenila, tudi izvršim. Ali pri tem potrebujem tebe.

— Kako?

— Pomagati mi moraš, mamica?

— Ali kako? Da poletim s teboj v smrt? Ako se Abubekr prej vrne domov, nego midve? Kaj potem? Potem nama je smrt gotova.

— A če se sploh več ne vrneva?

— A to je vratolomstvo, kar se je porodilo v tvoji mladi glavi. Meni, starki, niti ne pristaja, da hodim po tvojih potih.

— Saj tega tudi ne zahtevam. Želim od tebe vse kaj drugega.

— Kaj? — vpraša starka razburjeno.

— Preskrbi mi moško obleko.

— To hočeš od mene, ubožica? Ali veš, da je to isto, kakor če ti podam čašo

s strupom, ali veš, da drviš s tem nepremišljenim činom naravnost v smrt.

— Ne, nikar se tako ne plaši. Junaškim in smelim srcem pomaga Alah sam. Prinesi mi, česar te prosim, za drugo ne skrbi. Kar sem se odločila, da izvršim, izvršim in če mi je tudi umreti. Boljša je hitra smrt, nego tako življenje, katerega živim sedaj. Moj dragi vzdihuje sedaj v ječi, a jaz tukaj pasem lenobo in tratim dragocen čas. Kako srce je v meni! Ali je to lepo? Naposled, če mi ne preskrbiš obleke, pa pobegnem od tod taka, kakoršna sem. In potem je vsega konec.

— Ali si v resnici zblaznela? Ali kaj storiš, ako začnem sedaj kričati in pozovem naše panterje. V resnici, brzo bi ti izbili iz glave te bedaste misli.

Fatima plane iznenadjena, kakor splasena srna in vzklikne:

Ribniška sreča v Idriji: 8½ kg težka in 86 cm dolga postrv, ki so jo vjeli nedavno blizu Idrije.

— Ne, mamica, tega ne storiš, ti imaš v svojih prsih srce, in to srce ni okrutno, temveč dobro. Menda me ne nameravaš umoriti?

Te besede je izpregovorila Fatima tako milo in blago, da se je starki srce topilo.

— Dete; zakaj drugo bi poklicala panterja, kakor zato, da ti zabrani tako bedasto hiteti v pogibelj. Storiš bi to samo zato, ker te ljubim. Ali vidim, da je tvoja ljubezen napram Strezinji silna.

— O da. Ti ne veš, kaj čutim v srcu. Nič me ne more potolažiti od onega časa, ko sem se z njim razstala. Kaj mi je življenje brez njega? Pali me ta ogenj in zdi se mi, da hodim kakor mrlič med živimi, kakor da se bližam grobu. Kaj mi mar oči, ako ne vidim njega? Kaj mi mar ušesa, ako ne morem poslušati njega? Kaj mi mar usta, ako mu ne morem govoriti besed ljubezni in udanosti? In naj se še bojim smrti? Žrela levov in tigrov niso tako strašna, kakor je strašno življenje brez njega.

— Cudež božji — ji seže starka vmes — kako ti teko besede. In kako naglo si se zaljubila vanj! Prav tako se mi zdi, kakor da gledam pred seboj živo sužnjico, o kateri pripoveduje pisatelj Gabis.

— Kaj pripoveduje?

— Ako želiš, ti prečitam.

— Nimam časa poslušati pravljic.

— Ali poslušaj to, povsem je kratka in slična tvoji ljubezni.

In starka odhiti iz sobe, ter prinese zavitek, iz katerega jame čitati:

— Evo, kaj pravi Gabis: Vozil sem se z Muhamedom Ibu Ibrahimom iz Samare v Bagdad in to na njegovi lastni jahti. Komaj smo spustili sidro, zaukaže sužnjem, da razpno na krovu zastor, in sužnje naj pojo ob spremljevanju godbe. Tedaj zapoje ena, spremljaje sama sebe z lutnjo sledeče verze:

Za one, što se ljube milost molim,
što ne imadu pomoći ne druga.
Oh, kako dugo moraju se bježat,
i snositi niemo, što im srce para.

Ko je prenehala peti, jo vpraša druga sužnja v šali: „No torej, kaj storé ljubimci v takem slučaju?“ Nato odgrne pevka zaveso in plane v reko. Pri gospodarju je stal mlad suženj. Njegova dolžnost je bila, da je odganjal muhe svojemu gospodarju. Ko je videl, da je sužnja izginila v valovih, skoči tudi on v valove. In tako ju je združila roka ... Ali to ni povest, ki kaže vso silo in moč ljubezni? Kakor je ona sužnja ljubila svojega dragega in rajši umrla, nego živela brez njega, tako ljubiš tudi ti svojega Strezinjo.

— Prav imaš — reče živo Fatima — tudi jaz bi storila tako. Ako ne morem živeti skupno, naj naju vsaj združi smrt. Ali glej, meni ni niti to sojeno. Moj mili koprni v ječi, naju ne družijo krov ene ladje, s katere bi lahko skupaj poiskala smrt v reke ledenih valovih.

— Ali tega ni treba, golobica. Tvoja ljubezen ni tako brezupna. Ako se Strezinja reši, lahko postaneš najsrečnejše bitje na svetu. Tam daleč na morju jadranskem bo stal tvoj gradič in srečna boš v obljubi svojega moža.

— Oh, ti mi govoriš o sreči — se spomni Fatima — a jaz preživljam življenje najtežje ure. Pomagaj mi, da se vsaj nekaj tega izpolni, kar si rekla o moji sreči in hvaležna ti bom do groba.

— Torej ti moram prinesiti obleko — vpraša starka.

— Tega te prosim in ničesar drugega.

— In ako ti prinesem obleko, kaj porečeta evnuha, naša panterja? Kako prevariš nju?

— Se bom še domislila, ali prej mi prinesi obleko.

— Dobro, naj bo — reče starka — ako že hočeš. Ljubezen ti je zmešala glavo in ti nisi nič manj zaljubljena, kakor je bila Olaja.

— Olaja?

— O, ali še ti nisem pravila o Olaji?

— Ne.

— Potem še ti moram o tem pripovedovati.

— Bilo bi mi ljubše, ako takoj odideš po obleko.

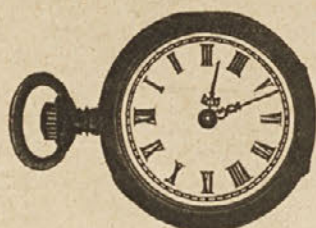
— Sedaj itak ni mogoče, da bi prišla do Wadhe, ali jutri v jutro ti prinesem obleko.

— Ali res ne moreš prej — reče Fatima s tožnim glasom.

— Ni mogoče! Ali hočeš, da ti povem o Olaji?

— Pa povej!

(Dalje prihodnjič.)

Priporočamo
domačo tyrdko

H. Suttner,

ki je največja,
domača tyrdka

te vrste na slovanskem jugu. Kdor potrebuje uro, verižico, uhane, prstan itd., naj piše po cenik. Velik bogato ilustrovan cenik dobi vsakdo zastonj in poštne prosto. Pišite po dopisnici: H. Suttner v Ljubljani 5, Mestni trg šteč. 25.

Nizke cene!

Postrežba solidna in točna.

H. V. Gerbič:

Idriz.

Mali Idriz je bil debel, rdečeličen dečko s temnimi, zagonetnimi očmi. Povsem različen je bil od drugih otrok svoje starosti, s katerimi se ni pajdašil nikoli. Štiri do petleten junaček, je sedel navadno, kadar sem ga videl, ob jarku v cestnem prahu, metal kamenčke v vodo ali pa zidal s pomočjo svojega zašpehanega fesa mogočne kule¹⁾ in razsežne trdnjave. Vedno pa je brenčal med zobmi kako monotono melodijo starih junaških pesmi. V žepih svojih širokih čakšir²⁾ in v nedrih pod umazano srajčico je nosil vse polno pisanih kamenčkov, svetlih čepinj in bleščečih kovinskih odpadkov, s katerimi je krasil svoje stavbarske proizvode od cestnega prahu. Edina družba, v kateri si ga včasih videl, je bila mala Lejla, toda ravnal je z njo kakor kak paša s svojo sužnjo.

Mala Lejla, osebnica Idrizevih let, z živo rdečimi lasmi in ozkimi otožnimi ličji, se je pokorila molče in z veseljem njegovim strogim ukazom ter donasala pridno v starem lončku vodo iz jarka ali pa v fesu cestni prah ali karkoli je njen strogi gospod ukazal in potreboval za stavbo svojih trdnjav. In ko je bilo delo končano, sta čepela roko v roki poleg svojih gradov in popevala tiho, tiho:

Knjigu piše Mulan paša,
Mulan paša iz Vidina,
Pa ju šalje u Negotin,
U Negotin hajduk Veljko.
„Čuli mene, hajduk Veljko,
Predaj meni Negotina,
Negotina od Krajina.
Ako li mi ti ne dadeš,
Eto na te silne vojske,
Silne vojske do tri paše.“
Odgovara hajduk Veljko:
„I ja imam silnu vojsku,
Silnu vojsku — tri mehije.
Glavu dajem — krajin ne dam.“

Največkrat pa je sedel Idriz čisto sam in zrl, mrmraje svoje pesmice o hajduku Veljku in drugih, na svoje zgradbe ali pa gledal gor proti nebu, kjer so se tako čudno podili oblaki in se preganjali kakor mogočne trume bojevnikov. Da, da, mali Idriz je bil poseben otrok in njegov babo⁴⁾ Abdulah se ni zaman izrazil nekoč, da mora dečko postati hafiz⁵⁾, češ da tiči v njem nekaj posebnega.

Poznal sem dečka že dolgo časa in ga opazoval večkrat po cele ure pri njegovem početju; Idriz pa se ni dal motiti v svojem neomajnem miru; še zmenil se ni zame, in ko sem ga nekega dne ogoril, sem dobil kot edini odgovor melanholičen refren neke junaške pesmi, dolgo zategnjeni haj, haj, haj-haj — — —. Ne-koč pa, ko sem se vračal po akšamu⁶⁾ iz urada, zaslišim v svoji sobi živahno govorjenje in veselo tleskanje z rokami. Začuden, kdo bi bil pri meni na obisku, odprem vrata, in glej, sredi sobe sedi na preprogi mali Idriz s prekrižanimi nogami, tleska z rokami in se živo razgovarja z mojim jazbečarjem. Pes mu je sedel nasproti, zrl v njegovo otroško lice, migal veselo z repom in zalajal od časa do časa tiho in veselo, kakor da razume prijazne otroške besede.

Ko so vrata zaškripala, je Idriz polagoma obrnil glavo, in kakor bi se razumelo samo po sebi, da sedi v moji sobi, je dejal brez kake zadrege:

¹⁾ Stolp pri starih turških utrdbah, v prenesenem pomenu trdnjava sploh.

²⁾ Široke hlače, ki jih nosijo Bosanci.

³⁾ oče.

⁴⁾ hafiz, mohamedanski učenjak, ki zna ves koran na pamet.

⁵⁾ akšam, solnčni zapad.

¹⁾ dober večer, gospod.

²⁾ kuja — psica.

³⁾ Bog ti daj.

⁴⁾ Dobro srečo (pozdrav, ki se uporablja navadno pri odhodu).

Bolgarska strelska vrsta pred Odrinom.

„Akšam hair olsun, effendija¹⁾,“ ter se mi nasmehnil prijazno. „Lepo, pametno kujo²⁾ imaš.“

„Allah razollah³⁾,“ sem odgovoril in sedel poleg otroka na tla. A ta se ni več mnogo zmenil za me, marveč je posvečal vso svojo pozornost psu, ki je dal napraviti s seboj, karkoli je dete hotelo.

Od tega dne sva bila z Idrizem velika prijatelja. Navadno me je čakal popoldne pri mojem povratku pred hišnimi vrati, pozdravil, dvignivši svojo ročico k ustnam in čelu, s prijaznim: „Ej vala⁴⁾!“

jaz pa sem mu odgovarjal vljudno: „Ej sadile¹⁾!“ Potem je korakal z menoj, kakor da se razume samo po sebi, po stopnicah v mojo sobo. Moja soba je bila malemu mohamedančku sploh nekakšen paradiž. Tukaj je vztrajal ure in ure, občudoval razne malenkosti in mrmral svoje melodije. Govoril pa je le redko in še to najčeste s psom, katerega je vselej poljubil na čelo. Tudi pes se je od prvega trenotka silno zaljubil v mojega malega obiskovalca, in kamorkoli se je ta genil v sobi, vedno mu je bil za petami. Sploh ni bil Idriz nikoli neprijeten drug. Če sem imel opravka in sem hotel imeti mir, me ni motil; ure in ure je ždel na istem pro-

¹⁾ Naj se ti zgodi,

stom in gladil psa, ki je položil malčku glavo na kolena, kakor hitro je sedel Idriz k njemu. Njegovega enoličnega, tihega petja pa sem se privadil kakor tikanja ure.

Nekoč pa sem napravil Idrizu veliko, nepričakovano veselje. Na robu peči je ležala rdeča žoga, kakršne bijó, kadar igrajo tenis. Žoga že davno ni bila več rabna za igro, ker je puščala zrak in ni več pravilno odskakovala; spala je tedaj tam gori spanje pravičnega. Ta žoga se je posebno omilila mojemu gostu. Ni je omenil nikoli, niti se je ni priteknil, kakor sploh ni bila njegova navada jemati stvari v roke brez dovoljenja. Toda opazil sem, kako se obračajo njegova očesa v tistem občudovanju na rdečo žogo in kako mu zarde pri tem ličeca od silnega hrepenenja. Dolgo sem čakal, da začne dete govoriti o žogi; a molčalo je in samo pogledovalo pri vsakem obisku zaljubljeno moj rdeči zaklad. Nazadnje sem se odločil in dejal hrepenečemu malčku:

„No, Idriz, ali ti ugaja onale rdeča žoga na peči?“

„O effendija, lepa je kakor solnce, ko zahaja. Lepa kot naše Jabuko (tako se je namreč imenovala njih najlepša krava). Lepa je kakor — kakor — moja mamica ...“

„Eno ti, Idriz,“ se zasmejem jaz, „tvoja je, če boš priden.“

Značilne stavbe v nekdanji Turčiji: Z ulice v Plovdivu.

Temne, zagonetne oči otrokove so se odprle široko, obraz mu je zažarel od blaženosti; niti glasu ni dal od sebe, a skočil je na noge, objel mi kolena in jih vroče poljubljal. Potem pa je prijel svoj rdeči zaklad in zdirjal po stopnicah, kakor da mu gori za petami.

Od tedaj ni nihče več videl Idriza brez njegove rdeče žoge; mislim, da je niti pri spanju ni izpustil iz rok. Vendar pa se ni igral z njo tako, kakor se igrajo drugi otroci. Videl sem ga, kako je sedel na trati, sukal žogo v roki in zrl na njo nepremično z zamišljenim obrazom, kakor

Prostovoljni jetnik v Vatikanu: Pij^X. na izprehodu v vatikanskih vrtovih.

da hoče razrešiti še nepoznano uganko. Če pa je zidal svoje gradove in trdnjave, je gotovo krasila vrh kake mogočne kule žareča rdeča žoga. Tudi zakladnice je gradil za njo in jo varno zapiral vanje.

Tako je mineval čas. Jaz in moj pes sva se tako privadila malega prijatelja, da skoro nisva mogla prestatiti proti večeru v sobi brez njega. Pa saj je bil tudi redek slučaj, da bi Idriz s svojo žogo ne bil prišel povasovat.

Nekega dne pa ni bilo k meni malega modrijančka. Ne vem, kako me je prišlo, da nisem mogel zdržati sam v prazni sobi. Tudi moj jazbecar je tekal nemirno semtertja in vlekel sapo na nos, kakor da bi hotel nekaj zaduhati. Prijel sem torej svoj klobuk, in hajdi, šla sva s psičkom na izprehod proti reki Vrbasu.

Bil je lep večer; majhni oblaki, ki je Idriz tako rad opazoval, so se podili po nebu kakor hitri konjeniki in z minareta¹ je pel muezin² otožno večerno pesem: „Allah il Allah ...“

Ko sem se približal reki, zapazim pred Mujagino kavarno gručo ljudi, ki se je pogovarjala nekako osuplo, kakor da se je zgodilo nekaj posebnega. Stopil sem k njim in opazil med drugimi tudi Abdulaha, Idrizovega očeta.

„Allah imanet³, ljudje! Kaj pa je novega, da tičite tako skupaj?“

¹ Stolp pri muslimanskem svetišču, ki se imenuje džamija.

² Nekak cerkovnik v džamiji, ki mora ob določenih urah peti s stolpa molitve in klicati vernike v svetišče.

³ Bog blagoslovi (imanet pomeni pravzaprav dobra ti sreča).

In zvedel sem novico, ki mi je pretresla kosti in mozeg ...

Idriz je spremljal tisto popoldne svojega očeta in začel zidati par korakov od Mujagine kavarne obsežen grad z mogočnimi nasipi in neštetimi stolpi. Sredi zgradbe se je dvigal za Idrizovo umetnost uprav velikanski stolp, divno okrašen z bleščecimi okni, kovinskimi ploščami in pisanim kamenjem, stolpov vrh pa je krasil njegov najdragocenejši zaklad — rdeča žoga. Tako se je igral Idriz in pel poluglasno svoje napeve, medtem ko se je njegov babo krepčal v kavarni s črno kavo. Ko je do-

Značilne stavbe v nekdanji Turčiji: Z ulice v Plovdivu.

vršil Idriz svojo zgradbo, je prekrizal noge in sedel v cestni prah, da opazuje krasoto, ki jo je ustvaril. A zla usoda ni bila daleč. Po cesti je primahal osemnajstletni Suljo; že od daleč so se zabodle njegove oči v rdečo žogo, in okrog ustnic mu je zaigral hudomušen nasmeh. Ko je prišel do Idriza, se je nekoliko ustavil in brenil v ugodnem trenutku nepričakovano v stolp in žogo, da je odletela daleč proč po cesti. A to še ni bilo največje zlo: žoga se je zatrkkljala po viseči cesti navzdol in se zibala trenotek nato v deročih valovih Vrbasa.

Idriz je v prvem trenutku okamenel. Potem pa je zavaljal s presunljivim glasom in stekel po cesti proti Vrbasu, da reši svoj reči zaklad pogube. Še preden se je zavedel nagajivi Suljo, kaj Idriz namerava, je že izginil revček v hladnih valovih — za večno.

To mi je povedal Abdulah v kratkih besedah in pretrganih stavkih, in dasi je

Značilne stavbe v nekdanji Turčiji: Z ulice v Plovdivu.

bil videti globoko užaloščen, je vendar pristavil mirno in vdano: „Kaj hočemo, effendija, — kizmet!“

Dva dni po tem dogodku so potegnili pri Donjem Vakufu iz Vrbasa malo otroško telesce; desna ročica ubogega utopljenca je krčevito stiskala k prsim — rdešo žogo.

Kmalu so vsi pozabili na mojega malega prijatelja; le midva s psom sva žalovala za njim še dolgo. Na svojih izprehodih pa sem zagledal čestokrat malo Lejlo, ki je samevala na krajih, kjer se je igrala nekdanj s svojim despotom; mirno je ždela na tleh, globoke, žalostne oči široko uprte v daljavo, iz ustnic pa ji je prihajala tiha, otožna melodija.

Primarij dr. F. Derganc v Ljubljani, katerega originalna metoda nove operacije na slepiču je vzbudila med zdravniki splošno pozornost.

Nova operacija slepiča.

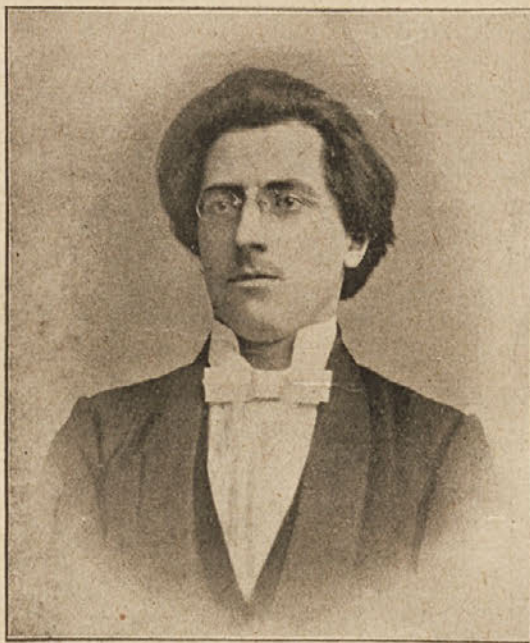
Z diskretno in zamišljeno pozornostjo zasleduje slovenski narod zgodovinske zmage jugoslovanskih bratov, vstajajočih po toliko stoletjih izpod turškega jarma. Nikoli še ni dobrohotni genij človeštva s tako zasluženno krutostjo vrgel s prestola javnega mnjenja kako laž kakor sedaj največjo laž moderne diplomacije, ki hoče sugerirati svetu prepričanje, da zadnja človeška inštanca ni Bog, ni pravičnost, ampak krvava sila meča (Bismarck), da odločuje v trpkem boju za obstanek samo fizična moč jačjega (Darwin). Ako bi res pomenili ti dve diplomatični laži priroden zakon, potem bi bil tudi naš slovenski narod obsojen, da ga v dogledni bodočnosti prebavi nenasitno žrelo narodnih sovražnikov.

In res je ta diplomatična in naravoslovna laži-modrost otrovala velik del naše inteligence, da je postala cinična malodušna, brez vsakega smisla za resno, težko delo, da se zaničljivo nasmiha redko sejanim idealistom, omejenim revežem, ki ne vedo, zakaj imajo „morituri“ (kakoršen je baje slovenski narod) svojo posebno psihologijo.

Ali mi nismo „morituri“, kajti zagrmeli so jugoslovanski topovi kakor tromba sodbe in popadale so turške, trdnjave in trdnjave moderne diplomatične modrosti; v krvavem boju ni zmagovala surova moč fizično jačjega sovražnika, ampak moralna sila slabšega, tlačnega sužnja. To je zgodovinska resnica, to je naraven zakon, ki je vzdramil tudi pri nas speče in potrdil bedede v njih veri, da napoči tudi za slovenski narod enkrat — vstajenja dan.

Zato nas veseli vsak pojav v našem kulturnem življenju, ki se glasi kakor protest zoper diplomatsko vzvišenost naše inteligence in ki izvira iz žive vere v našo bogato bodočnost, zato nas veseli vsaka drobtina pozitivnega dela na našem kulturnem polju. V tem smislu pozdravljamo članek našega primarija dr. Fr. Derganca, ki ga je priobčil v najuglednejši nemški, kirurški reviji „Zentralblatt für Chirurgie“ in v katerem je obelodanil svojo originalno metodo nove operacije na slepiču. Ta razprava je vzbudila med zdravniki splošno pozornost in priznanje in se posebno angleški medicinski listi obširno bavijo z dr. Dergancovo originalno novo metodo operacije na slepiču. Poročali so o njej tudi nekateri slovenski časopisi (Domače ognjišče i. dr.) Mimogrede omenjamo, da je primarij dr. Fr. Derganc obogatil vsled svoje neumorne pridnosti naše stolno mesto z elegantno, prav umetniško stavbo in izdatno prispel tujskemu prometu Ljubljane z ustanovitvijo prvega slovenskega privatnega zdravišča „Sanatorium Emona“, kojega sliko svoječasno prinesemo. — Tudi kot pesnik in pisatelj si je g. dr. Fr. Derganc pridobil častno mesto v slovenski književnosti. Izdajal je svoj čas revijo „Slovenski Jug“ ter bil sotrudnik „Ljubljanskega Zvona“ in drugih revij.

Predaja Janine (gl. naslovno sliko!) Štiri mesece je že, odkar oblegajo balkanski zavezniški tri trdovratna turška mesta: Odrin, Skader in Janino. In glej, pretekli teden se je raznesla po svetu vest, da se je Janina vdala Grkom; vsa oblegana turška vojska je vjeta, vse orožje in vojna sredstva so grški plen. Manj sreče imajo zavezniški pred Odrinom in Skadrom, ki se branita še vedno; a tudi o teh dveh trdnjavah prihajajo poročila, da stojita tik pred kapitulacijo.

Josip Rijavec, gojenec dunajskega konservatorija, ki je pel na koncertu „Glasbene Matice“ dne 3. in 7. marca 1913 v „Mrtvaškem ženinu“.

Ribiška sreča v Idriji. Bistra Idrija je znana po svojem bogastvu rib, posebno urnih postrvi, ki jih ima v oskrbi c. kr. gozdni erar. Napravil je umetne ribnjake, v katerih vzgaja male postrvice, dokler si ne morejo same iskati živeža. Idrijske postrvi izvažajo zlasti na Dunaj v veliki množini in veljajo tam za prav posebno slaščico, ki se plačuje drago, po 14 do 16 kron za kilogram. Lov na te postrvi ima c. kr. gozdni erar sam, ki ravna pri tem zelo previdno in varčno. Zato se tudi zgodi, da ulove v Idriji prav nenavadno velike

postrvi. Slika nam kaže takšno res velikansko postrv, ki so jo ujeli ribiči pred nedavnim časom z mrežo blizu Idrije. Starost te postrvi mora biti najmanj 20 let ali tudi več; tehtala je 8½ kilograma, dolga pa je bila 86 cm. Te velike postrvi so prave roparice, ki se preživljajo večinom z malimi sorodnicami in žive le v globokih tolmunih reke Idrije.

Bolgarska strelska vrsta pred Odrinom. Miroljubni filistejček, ki zasleduje vojno po časopisih za domačo pečjo, si jo rad predstavlja silno romantično: sovražne čete se neprenehoma zaletavajo druga v drugo, junaki vihte bridke sabljice in si preklinjajo razbijajo glave... No, v resnici je precej drugače. To so dnevi neizmerljivih naporov, brezkončni marši, dolga, brezdelna čakanja v jarkih, alarmi sredi noči

Gosp. Križaj, odlični basist slovenske opere v Ljubljani.

— časih za prazen nič — časih pa nenađen spopad, morda ravno takrat, ko si ga trudna vojska najmanj zaželi. In vojak ne potrebuje navdušenja zato, da bi premagal strah pred smrtjo, katerega se komaj zaveda, marveč zato, da gre skozi vso to morečo enoličnost in vse te dolge napore do končne zmage. Takšen prizor sedanje vojne kaže naša slika: Bolgari streljajo leže na jedva vidnega sovražnika, ki ga morajo iskati njihovi častniki z daljnogledom v sivi daljavi.

Papež na izprehodu. Malo posvetnih dvorov se ponaša s takošnim bleskom kakor Vatikan, in vendar je sv. oče silen revež v svoji sijajni palači. Odkar je bilo namreč papeštvu vzeto posvetno gospodstvo nad Rimom, velja v znak protesta za nekršljivo tradicijo, da se papež ne gane nikamor iz svojega gradu. Edini izprehod, ki mu je dovoljen, je vožnja po vaticanskih vrtovih; na takšni vožnji nam kaže slika Pija X., za katerega zdravje se ravno zdaj boji katoliški svet.

Mira Koroščeva, primadona kr. hrvatskega gledališča, je pela kot gost slovenskega gledališča ulogo Sente v Wagnerjevi operi „Večni mor.“ ter v dveh koncertih Glasbene Matice v Dvořakovem „Mrtvaškem ženinu“. Gdč. Koroščeva je po krvi Slovenka, po vzgoji Hrvatica. Njen oče je bil doma iz Št. Vida nad Ljubljano, mati pa iz Kranja. Pred 35 leti sta

se roditelja preselila v Sisek na Savi, kjer sta izvrševala gostilniško obrt. Tam se je narodila tudi Mira. Ko je bila stara 18 let, je bila izredno veliko in lepo dekle, ki je imelo krasen glas. Gospa Črnakova, soproga odvetnika, je posredovala, da je prišla Mira na dunajski konservatorij, ki ga je dovršila z odličnim uspehom. Gmotno jo je podpirala vsa štiri leta gospa Črnakova.

Gospodična Mira Korošček primadona kraljevega hrvatskega gledališča z Zagrebu kot Tosca v istoimenski operi. Kot gost je bila v dveh koncertih Glasbene Matice v Ljubljani dne 7. in 9. marca 1913 v Dvořakovem „Mrtvaškem ženinu“.

kova, glavni učitelj petja pa ji je bil slavn profesor Gesbacher. Angažirana je bila v Monakovem na dvorno opero in nato v Vratislavi. Septembra 1908 je prišla k češki operi v Prago ter je sklenila petletno pogodbo z Narodnim divadlom. Po štirih letih pa jo je angažiral zagrebški intendant pl. Treščec za kr. zemaljsko kazališče, kjer je še danes prva dramatična pevka velikega glasu. Goštovala je tudi že na dunajski dvorni operi z uspehom. Ker je še mlada, ji je odprta še slavna umetniška karijera.

Gosp. Križaj. basist slovenske opere v Ljubljani. Natančnejše podatke o tem priznanem umetniku, s katerim se Ljubljana opravičeno ponaša med drugimi slovanskimi gledališkimi mesti, je objavil „Ilustrovani Tednik“ že lani.

Josip Rijavec, eden najbogatejših mladih talentov na polju slov. pevske umetnosti, je gojenec dunajskega konservatorija. Rodni kraj mu je Gradiška ob Soči, kjer je budil že v otroških letih zanimanje zaradi svojega lepega glasu. Z osmim letom se je preselil s starši v Gorico, kjer je absolviral gimnazijo vzporedno z marnim učenjem petja in glasbe. Po maturi se je učil dve leti v Ljubljani pri „Glasbeni Matici“; učitelja sta mu bila Hubad (za petje) in Sajovic (za harmonijo). Tu se je pravzaprav šele navdušil za petje in glasbo ter ju sklenil izbrati za svoj življenski poklic. Po vztrajnem dveletnem študiju je napravil izpit na dunajski akademiji za glasbo in vprizarjajočo umetnost. Prvotno namen-

jen študirati koncertno petje, se je posvetil po nasvetu strokovnjakov opernim študijam. Koncerte je imel mladi tenorist v Ljubljani, Gorici in na Dunaju; dne 3. in 7. t. m. je nastopil v Ljubljani z odličnim uspehom v Dvořakovem „Mrtvaškem ženinu“.

Značilne stavbe v nekdanji Turčiji. Dolga doba turškega gospodstva je zapustila jugoslovanskim zemljam svoj najtrajnejši znak v stavbarstvu. Vse starejše hiše in ulice na Bolgarskem in deloma tudi v Srbiji (glej samo starejše dele Belgrada!) imajo mnogo turškega značaja. Zatirani Bolgar je bil primoran, posnemati v svojih zgradbah Turčina, da se vsaj ni poznalo že od daleč: to je gjavrov dom! Mnogo pa je tudi hiš, ki so prešle v bolgarsko posest naravnost iz turških rok; tako bi vsaj sklepali po naših dveh slikah s plovdivskih ulic. Zadnja slika nam kaže poleg starega obzidja v Plovdivu cerkev sv. Aleksandra, ki so jo razrušile granate v bitki pri Bunar-Hisarju.

Zajeti bašibozuki. Bašibozuki je ime turških iregularnih čet, krvoločnih tolpe, ki so navdajale svet v vseh vojskah Turčije s strahom in trepetom. Srbi in Bolgari niso teh krvolokov enostavno pobili, kakor bi morali pravzaprav po vojnem pravu, marveč skrbe zanje kakor za ljudi — kar je pač najboljši dokaz, kako nesramno lažejo Nemci, ko pišejo o srbskih in bolgarskih pokoljih. Razume se, da morajo „junaški“ bašibozuku zaslužiti kruh, ki ga pojedjo našim bratom; na sliki vidimo te ujete roparje, ki vihte zdaj namesto morilnega jatagana orodje koristnega dela.

Originalen športnik. Šport, ki uri in krepi telo in duha, caruje dandanašnji na svetu v vseh svojih raznovrstnih, čestokrat prav originalnih oblikah. Mož z medaljami, ki ga kaže naša slika, mora biti gotovo mojster v svoji stroki; stavil je namreč za 50.000 dolarjev, da pojde peš okrog sveta in je res že prepotoval Severno Ameriko, Francijo, Nemčijo in Rusijo. Pogumni potnik z imenom John Harper je seveda Amerikanec; v Evropi ne rasto take drzne zeli...

Carigradske homatije. Odkar je pokazal Allah očitno in javno, da svojim vernikom ni namenil sreče v sedanji vojni, je Carigrad pozorišče neprestanih nemirov. Proti koncu prvega dela vojne je naraščala mržnja do tujcev tako preteče, da so se velesile bale klanja in so izkrcale v varstvo svojih podanikov močne oddel-

katerem zahaja zdaj tako žalostno nekdanj mogočno solnce turške slave.

Ruska vojna naročila v Ameriki. Rusija v svojem vznemirjenju nad avstrijsko balkansko politiko in nad avstrijsko propagando v ruski Poljski in Ukrajini mrzlično pripravlja na krvav obračun z donavsko monarhijo. Naročila je v inozemstvu ogromne množine vojnega materiala, ki morajo biti vse izvršene v najkrajšem roku. Neka tovarna avtomobilov v Clevelandu (Združ. države) je poslala ruski vladi nedavno 300 vojnih tovornih

Zajeti bašibozuki pri delu.

avtomobilov — 300 pa jih je gotovo že sledilo ob času, ko pride naša slika bralcem pred oči. Poslal nam jo je naročnik, ki dela — kakor mnogo slov. delavcev v Clevelandu — slučajno v tovarni, kjer so izvršili to ogromno rusko naročilo.

Nova justična palača v Rimu. V Rimu so pravkar dovršili novi „Palazzo di Giustizia“ po dolgoletni gradnji. Krasna stavba na bregu reke Tibere je delo arhitekta Calderinija, ki je cenil troške na 8 milijonov lir — gotovo lepa svotica. V teku zgradbe pa je bilo treba vedno novega denarja, in nazadnje se je izkazalo, da so zapravili skupaj kakih 20 milijonov brez potrebe. Ko je prišla ta vest v časopisje, je nastal velik hrup; izprva so dolžili arhitekta. Ta pa je izjavil, da je nedolžen; ako bi bil storil vsak svojo dolžnost, bi se bil dal prihraniti velik del te vsote. V poslanski zbornici so se vršili zaradi tega frečkanja z ogromnimi vsotami burni prizori; sestavili so tudi parlamentarno komisijo, ki naj preišče, kam je šel pravzaprav ves denar...

Mladi vojaki pri Bočni pri Gornjem gradu v Savinjski dolini. (Fot. L. Repič.)

ke mornariške pehote s številnimi kroglometi. Prijaznost slovenskega mornarja, ki je naš naročnik, nam je omogočila, da prinašamo v današnji številki sliko enega dela izkrcanih avstrijskih mornarjev. Druga slika iz Carigrada pa nudi pogled z Ejubskega pokopališča na Zlati rog, ob

Iskanje torpedov pri Solunu. Vsled pomorske vojne med Turčijo in Grško preti plovbi v turških vodah velika nevarnost od plavajočih min in torpedov. Ker se je potopilo baje celo par grških transportnih ladij, ki so zadele v te nevarne „morske potepuhe“, so začeli Grki pobirati mine in

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst, ulica Ceorgio Vasari 10, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri — — — narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — — —

torpede iz morja. Ta posebna vrsta ribarstva je precej opasna; posebne spretnosti je treba, da se napravijo mine neškodljive. Naša slika kaže moštvo takega minolovca, ki je pobralo že nekaj min.

Originalen športnik: John Harper, ki je stavil za 50.000 dolarjev, da bo potoval peš po svetu.

NOVICE.

Blisk in voda. Francoski učenjak Violle je nedavno predložil v akademiji znanosti razpravo, kjer opozarja na tajinstveno »ljubezen« med ognjem višine in vodo, ki se skriva v nedrih zemlje. Blisk udarja najčešče na krajih, kjer se nahaja pod zemljo nabrana voda ali skriti vodni toki; ogiblje pa se — razen če je nedavno deževalo — suhih zemeljskih plasti, počivajočih na suhem pesku ali skalovju. Vse kaj drugega je seveda, ako leže pod tem peskom ali skalovjem kovinski skladi ali vlažne plasti, potem ga poišče strela tem rajša. Tako si je razlagati pojav, da udarja strela pogostoma v nižave, ko

bi si lahko izbrala mnogo višjo točko. Violle navaja tudi neki kraj na Francoskem, kjer udarja strela redno v tri točke Preiskali so jih in našli na vsaki izmed njih podzemeljski izvirek. Zdi se torej, da bi bilo pri iskanju vode potrebno vpoštovati zlasti kraje, ki si jih pogostoma izbira blisk.

Otročniki. Pametna navada kulturnih narodov, da ostane žena po porodu v takozvani »otroški postelji«, dokler se ji ne vrnejo moči, nikakor ne velja za vso zemljo. Že pri naših kmetih ni nič redkega, da skrbna in krepka mamka zjutraj povije bodočega gospodarja, popoldne pa že dela na njivi, kakor da se ni nič zgodilo... Še vse bolj čudne manire pa imajo nekateri narodi v notranji Kini, Dravide v Indiji, Karaibi v zapadni Indiji in prarodni v osrčju Afrike: tam leže namesto žene mož v otroško posteljo in ostane v njej 40 dni; stroga šega mu predpisuje, da mora tarnati in javkati, kakor da bi bil v resnici sam opravil mučno delo materinstva. Žena pa mu mora kuhati njegove najljubše jedi. Ta navada, ki je vladala pred 50 leti tudi še pri Baskih v Pirinejah, se je ohranila iz dob »matriarhata«, ko ni bil oče gospodar rodbine, marveč mati. Upamo, da si jih naše hlačenosne boljše polovice vseeno ne žele nazaj!

Moderni umori. V Chicagu imajo posebno oblast za raziskovanje nepojasnjenih slučajev smrti, sestoječo iz »coronerja«, sodnega kemika in mestnega sodnika. Ta oblast je pravkar zaprosila mestni svet, naj uvrsti v mestni proračun vsoto 5000 dolarjev za »raziskavanje umorov s pomočjo bacilov in strupov, ki jih je težko ugotoviti.« V podkrepilo svoje prošnje je priložila oblast mnenja dveh strokovnikov, ki trdita, da je prav lahko umoriti človeka z legarjem in drugimi nalezljivimi boleznimi. Mestni sodnik Olsen je rekel celo, da je slišal, da so kupovali čiste kulture škodljivih bacilov ljudje, ki jih nikakor niso mogli rabiti v znanstvene namene. Prošnja opozarja mestni odbor tudi na dejstvo, da mrtvogledna oblast s svojimi razpoložljivimi sredstvi v mnogih slučajih ne more dokazati zastrupljenja.

Prepoved opija na Kitajskem. Oblasti v Kantonu ostro preganjajo trgovino z opijem. Zaplenile so množino surovega opija kitajskega izdelka, indijskega opija in vtihotapljenega opija, ki je ležal v Kantonu, da ga odpošljejo v notranjost Kitajske. Kitajski upravitelj v Tvagdži je ukazal ustreliti zeno, ki je bila strastna ljubiteljica opija. Obsodba se je izvršila v pričo mnogobrojne množice ljudstva in je napravila globok vtis.

Himne narodov. V poročilih z balkanskega bojišča čitamo pogostoma, da so vojaški od-

Abadie-kotiček

Uganka sfinge!

„Kako je mogoče kaditi, ne da bi se z nikotinom zastrupi?“ —

To je prav enostavno: „Vzamemo abadie-stročnice s ferolovo bato in sv. Jurjem!“

delki prepevali narodno himno. V vsaki narodni himni se odseva duh naroda, ki jo poje, in dobe, v kateri je nastala. Bolgarska narodna himna, bistra in zanosita »Šumi Marica«, je v bivstvu stara narodna pesem, s katero so se navduševali za boj bolgarski seljaki ob času vstaje l. 1876.; tako je bila pesem posvečena za narodno himno. Leta 1823. je spesnil grški poet Dionizij Salomos, rojen na Janti, pesem o svobodi, ki je postala Mantzarisovim napevom narodna himna Grkov. Črnogorska himna je znana pesem »Onam onamo«. Srbska himna je gromovita bojna koračnica. Turki imajo dve himni. Prva je Donizettijeva, brata znanega skladatelja, ki ga je imenoval Selim II. za ravnatelja tačas ustanovljenemu konservatoriju; a zdaj igrajo pri uradni priložnostih večinoma mladoturško himno, ki je nastala po padcu Abdula Hamida kot delo domačega pesnika in skladatelja. V Italiji imajo uradno »Kraljevsko himno«, poleg nje pa tudi »Garibaldijevo himno« Luigi Mercantinija. Ruska narodna himna, ki jo je zložil Žukovski, vglasbil pa Lvov po naročilu Nikolaja I., ima samo eno kitico. Angleži imajo dve himni: »God save the King« (Bog živi kralja) od Händla, ter imperialistično »Rule Britania« (Vladaj, Britanija). Avstrijsko cesarsko pesem je vglasbil slavni Haydn. Pruska kraljevska pesem »Heil dir im Siegeskranz«, se poje po napevu angleške »God save the King«; prava narodna himna pa je »Wacht am Rhein«. Francosko himno, širom sveta znano »marseljezo«, je zložil mladi oficir Rouget de l'Isle l. 1792 v Strassbourgu, glavnem mestu nekdanje francoske Alzacije, ki ječi od l. 1871. pod nemškim jarmom.

Tri sestre rodile 111 otrok. Mary Austina, Američanka, se je rodila na Karolinah kot hči vrlega tiskarja. Poročila se je v 33. letu in rodila 44 otrok; po poklicu je bila zdravnica in ranocelnica. V ameriški državljanski vojni je delovala na strani Unije v vojnih lazareti; pogostoma je sama nosila ranjence iz boja, tako da so celo sovražniki občudovali njeno hrabrost. Večkrat je bila ranjena; izgubila je eno oko. Rodila je trinajstkrat dvojčke in šestkrat trojčke. Nje sestra Jane je rodila 41, druga sestra Carry 26 otrok; vse skupaj so darovale zvezdnemu praporu 111 državljanov in državljanek.

Popravek. K našemu članku »Monsignore Tomo Zupan« št. 11, str. 3, kolona 3. pristavimo, oziroma popravimo: Za prvomestnika DCM bil je izvoljen Tomo Zupan 5. aprila 1886; »Zgodnji Danici« je bil urednik v letih 1899—1905. Leta 1905 je tudi izdal svoje »Pripovedi«.

Agitirajte in pošljite naročnino!

Z nove Macedonije: Bitolj.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

„Visok turški državni uradnik in bogataš po rodu. Velike dobave za armado in mornarico, ki gredo skozi njegove roke, so parkrat že pomnožile njegovo premoženje. Najina sreča je, da mož ne spoštuje preveč naukov Mohamedovih; vino mu je najljubša pijača in ženske njegova poglavitna tolažba v dolgem času. Oženjen ni, da bi se reklo prav za prav; toda v svoji palači ima prelesto zbirko takih nežnih srčnih zdravil — za vsak dan v tednu drugo... In ljudje, ki ga poznajo, vedo povedati o nečuvjenih orgijah, ki si jih izmišlja ta izmozgani filozof s pravo orientalsko rafiniranostjo.“

„Mož je bogat,“ je menil von Schratten zamišljeno. „Lahko bi se ga še pritisnilo. Rajši bi videl, da plača on tvoj delež.“

„To ti ne bi pomagalo, dragi baron,“ se je namuznil Birbantini hudomušno. „Saj sva se zmenila pravkar, da dobim polovico vse svote. Pa tudi tak navdušljivec ni Halil bej, da bi se dal Bog ve kako odreti; on plača mnogo, ker je poznavalec in ve blagu pravo ceno. Očarati se ne da več tako kakor mi mladeniči, hehehe! Ženske ima zato, da draži z njimi svoje trudne, zaspane živce — no, da, mojster je v tem. Hotel sem reči, da mu ni varno nagajati s ceno; fotografija tvoje golobice, ki si mi jo poslal, še preden si jo smel imenovati svojo, mu je bila zelo povšeči — poprašal je že parkrat, kdaj jo lahko dobi — in če se razjari, je zmožen najti sredstva, da si jo nabavi brez denarja...“

„To je res! In svota res ni majhna... Zum Teufel, te nepokvarjene Slovenke bi morale biti po pet piastrov, kakor so neumne in lahkovorne. A kdaj mu jo izročiva — proti gotovemu plačilu, to se zna?“

„Pravi, da si jo hoče prej ogledati. Ako ti je všeč, ga dam povabiti za jutri zvečer...“

„Prav tako! In zdaj pojdiva pit na dobro kupčijo; pa v tak kraj me pelji, da bo tudi kaj ženskega videti. Saj veš, da si človek celo v našem poklicu ohrani čustvo in potrebo ljubezni...“

Pol ure nato sta sedela v zakotnem veselišču z mešanim občinstvom, zakajenimi stenami in vegastim odrom, na ka-

terem se je zverala prav pomanjkljivo oblešena rjavokožna glesalka v bujnem „trebušnem plesu“. Toda von Schratten je bil potreben krepčila še bolj kakor ljubezni; s takim navdušenjem se je zaglobil v svoj „Bier“, da ga je prašal Birbantini, ali misli zlezti ves v kozarec.

Carigrajske homatije: Del mornariških čet, ki jih je izkrcala Avstrija v Carigradu.

„Bi-a,“ je zagrgral vrli Nemec v svojem trdem jeziku, zatezaje besedo sentimentalno kakor ime nepozabne ljubice. In pil je s takim svetim navdušenjem, da je kazal čez dve uri vse znake tistega stanja, ki je Nemcem prvi pogoj, ako se hočejo zabavati.

„Jawohl,“ je jecljal, majaje se z desne na levo, „dragi Birbantini — živelo prijateljstvo Nemcev in Italijanov! Le zvesti si bodimo — zusammenhalten! — bomo že ugnali to slovansko drhal. Še več bomo storili zoper njo... kakor smo v Belgradu!... In potem pride dan... Rusijo zbijemo na kose... avstrijski polki bodo korakali v Srbijo... iztrebili bomo vse... razdelili med seboj... kolonizirali kakor Hotentote v Južni Afriki... in razširili deutsche Kultur! Kulturrrr! Vse bo naše... vse bo deutsch — deutsch... deutsch!... In naposled... požremo še vas... itali-

ohranil treznost — s posebnim namenom, ki ga bomo takoj spoznali.

„Tako, da!“ je potrdil blagoušno. „Živel vela trozveza! — Samo nekaj, dragi von Schratten: pijan si, in maješ se kakor bilka v viharju — pa denar imaš pri sebi... Saj praviš, da si nekaj priženil! — No, vidiš, daj mi listnico, da je ne izgubiš. Kje jo pa imaš?...“

Nemec je segel instinktivno s pijano roko v prsni žep. Zdajci pa je zaklel in pogledal okrog sebe. Zapazil je, da sedi poleg njega debelo človeče v špehasti črni suknji, ki je bilo prisledlo med njegovim patriotskim govorom, spogledavši se z Italijanom.

„Verflucht!“ je kriknil von Schratten, „saj sem vedel! Grk pri mizi... pa listnica v mojem žepu — to se ne ujema z naturo. Listnico nazaj, grško prase!“

Hotel je zgrabiti novodošleca za vrat; toda Birbantini je stopil vmes in zadržal razjarjeno „kulturo“, obrnivši se hkrati k prišlecu:

„Caro mio Pyguris... ali niste morda — našli kake listnice? Dajte, dajte, spomnite se, da je ne bo treba iskati!“

Vrli „oče nepreskrbljenih otrok“, ki se ga bralec gotovo še spominja, je napravil začuden in užaljen obraz.

„Prase!“ je zarohnel Schratten, tresoč mu pest pred očmi. „Listnico semkaj... ali pa —“

Grk je pomislil; spoznal je očitno, da se je prenaglil v svoji podjetnosti. Segel je pod umazano suknjo, vlekel, vlekel — in izvlekel Nemčevo listnico.

„Če je morda tale...“ je dejal z negotovim glasem in jo položil pred Schrattena na mizo. „Ležala je pod mojim stolom, pa sem mislil, da je nemara... zamenjal sem jo s svojo lastno...“

„Ležala je v mojem žepu, kujon!“ je zagodrnjal von Schratten. „Prokleto mora človek odpirati oči v teh krajih! Kar čudim se, da žlahtni potomci Homerjevi ne pokradejo sami sebe... Kreuzdonnerwetter — že zopet je ni!“ je zarobantil, hoteč spraviti svoj zaklad. „Kje je zdaj — zum Teufel! Birbantini, take šale si prepove-

Carigrajske homatije: Pogled z Ejubskega pokopališča na Zlati rog.

dujem enkrat za vselej. To ima človek od te preklicane trozveze!"

Birbantini je ravno spravljaj listnico v žep.

"Alo, daj jo sem, če nočeš, da ti zdrobim butico!"

"Caro mio!... Saj je vendar ne boš nosil pri sebi — v tej pijanosti!..." je oporekal Italijan z ljubeznivim glasom.

"Ti si pravi, da bi mi jo shranjeval!... Her damit! Če sedi človek med takšnimi dolgoprstniki, ga mine najlepša pijanost!" je dejal von Schratten, iztrgal prijatelju predmet njegove skrbi, spravil ga na staro mesto in si zapel suknjo z vsemi znaki demonstrativne previdnosti.

"Vot, batjuška, smotrite, kakšni prijatelji ste med seboj," se je začel zdajci glas od sosednje mize. "Pa zabavljate Slovanom in se bahate s svojimi požrešnimi nemškimi apetiti! V Srbiji ali Črni gori bi lahko pustili svojo listnico sredi ceste: nihče vam je ne bi prinesel nazaj — ker bi ležala tam, dokler je ne bi prišli sami iskat."

Bil je mlad mož s še nedorastlo polno brado in izrazito ruskimi potezami; govoril je nekam okorno francoščino. Z njim je sedel tovariš živahnih oči, črnolas in obritega lica ter dolg, istotako obrat rumenolasec s kratko angleško pipico v malomarno zverženih ustih.

"Kaj vas briga naš razgovor!" se je zadril von Schratten. "Kdo ste pravzaprav?"

"Žurnalista sem, gospod von Schratten — avstrijski vohun, ali ne?" je dejal Rus z največjo brezbriznostjo. "Saj mi je bila že v Peterburgu čast, oklofutati vas par dni pred vašim nenadnim odhodom. Mari se ne spominjate več?"

"Prokleta!" je zarenčal Nemec. "Za svojo nesramnost se boste še pokorili!"

Vstal je, pripravljaje se k odhodu; Birbantini in Grk sta sledila njegovemu zgledu.

Trojica pri sosednji mizi pa se je glasno zagrohotala Schrattenovi grožnji.

"Nom de Dieu!" je vzkliknil črnolasec v pristnem pariškem narečju. "Povej mu, Ivanov, da smo strašno radovedni na tisto pokoro."

"Well!" je zamomljal dolgin. "Ako bi vedel, da se še kdo potegne zanj, ga začnem boksat na mestu."

Toda Ivanov ni imel več komu sporočiti mnenj svojih tovarišev: Nemec, Italijan in Grk so jo bili odkurili urnih krač, kakor da zastopajo čast svojih praporov na bojnem polju.

Sele zunaj so si oddehnili — ko so bili že daleč od nevarnega kraja.

"Samo zaradi tvojih širokih ust, maledetto!" je škrtnil Birbantini.

"Zaradi tega prokletega Grka smo prišli do komedije!" je zarenčal von Schratten, "in pa zaradi mene. Najrajši bi te zadavil, pokveka... Uh, fej te bodi!"

"Gospod Pyguris je najin kupčijski prijatelj," mu je šepnil Italijan na uho. "Tega nikariva pozabiti."

"Naj bo, kar hoče! Kdaj torej opravimo jutri?"

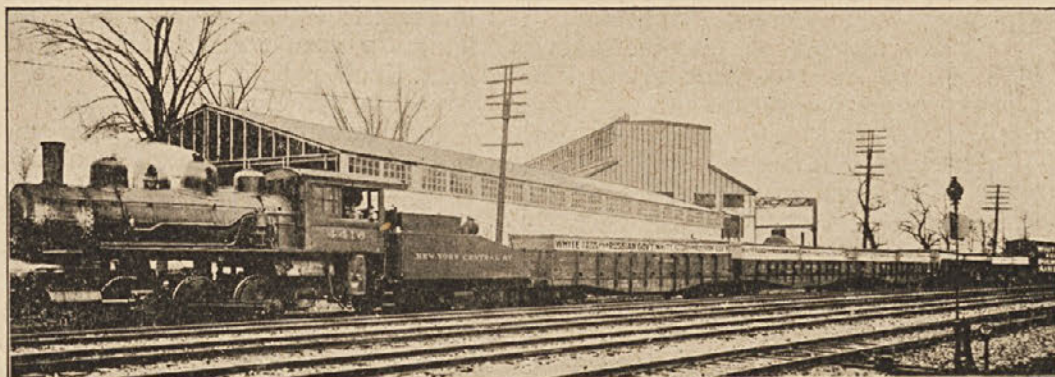
"Ko bo vse v redu, pridem k tebi. Izvedeti moram najprej, kdaj ima naš močnik pripraven čas."

"Dobro, in — ne pozabi!... Da se nihče izmed vaju, razbojnika, ne predrzne laziti za mano... Razbijem mu glavo — kakor psu! Lahko noč!"

To rekši je odkolovratil von Schratten proti zagonetni hiši, kjer je imel spravljaj svoj nesrečni plen. Stiskaje v žepu nabit samokres, se je oziral od hipa do hipa, ali mu ne sledi ljubeznivi zaveznik, ki je bil pokazal toliko zanimanja za njegovo polno listnico,

Toda Birbantini je razumel, da se okristi najbolj gotovo, ako gleda na kupčijo kljub hudim izkušnjam s "poštene" strani. Stal je še vedno na mestu, razgovarjaje se s Pygurisem.

"Torej je obveljalo?" ga je prašal pravkar.

Ruska vojna naročila v Ameriki: 300 vojnih tovornih avtomobilov, odposlanih ruski vladi iz Clevelanda.

"Njegova ekselencija je voljna dati petsto funtov — ako odgovarja blago svoji sliki."

"Stopite jutri zarana k Halilu in recite, da si lahko ogleda izvirnik kadarkoli v teku jutrišnjega dne."

"Razumem; naj si izbere uro. In jaz dobim deset odstotkov vašega deleža?"

"Dobiš: petindvajset funtov. Saj veš, da sem markí — aristokrati držimo častno besedo."

"Gorje mi, vaša svetlost, ako vaša beseda ni pristnejša od vašega plemstva!"

"Molči, kanalja — drugače opravimo brez tebe. In ne drzni se mi še katerikrat poizkusiti šalo, kakršna je bila nocojsnja. Ali so vsi Grki taki pošteni kakor ti?"

"Vsi!" Pyguris se je udaril v prsi, začel od narodnega ponosa.

"Potem kradejo najbrše zvezde z neba..."

"In kje se smem pokloniti vaši svetlosti?" je dejal Pyguris, ne meneč se za poniževalne besede. "Doma ali v kakem drugem kraju?"

"Pridite kar v hotel Des cinq Nations in... poprašajte za gospoda Lanthierija..."

"Aha!... Razumem... Opravim... in poprašam..."

Grk se je poslovil s širokimi pokloni.

Značilne stavbe v nekdanji Turčiji: Staro obzidje v Plovdivu. Razrušena cerkev sv. Aleksandra pri Bunar-Hisarju.

Drugo dopoldne se je zglašil Pyguris precej rano v hotelu.

Birbantini je bil seveda doma; nestrpno je tekal po sobi, vrteč razgrizeno cigareto med prsti desnice in pregovarjaje se nervozno s Schrattenom, ki je sedel na postelji s široko prekrižanimi nogami.

Sinočnji prepir je bil pozabljen in vse medsebojne prijaznosti pokopane; von Schratten in Birbantini sta bila modra člo-

veka in nista hotela kaliti svojega dobičkanosnega prijateljstva zaradi minljive vrednosti razžaljene časti.

"Strašna vest, gospoda moja!" je veknil Grk, ki mu je curljal znoj kljub hladnemu vremenu curkoma po tolstem obrazu. "Sreča mi ni bila mila..."

"Verflucht!" je kriknil Nemec ves prepadel. "Ali si je Halil premislil?... Stojta!" je siknil zdajci in pomeril obadva z zlobnim pogledom. "Ne svetujem vama poizkušati kako goljufijo! Kakor gotovo sem tu — rajši zakoljem punico s tole svojo lastno roko..."

"Kdo govori o goljufiji, corpo di bacco!" je vzkipeł Birbantini. "Počakaj vsaj toliko, da slišiva, kaj ve Pyguris tako strašnega."

"Šel sem v Halilovo palačo... lepa hiša je, prav tam v Stambulu samem... in mislita si, gospoda, kaj sem izvedel!"

— Halil beja ni doma! Snoči je odšel v Skutari¹, kjer ima še dve hiši — ena izmed njiju je kletka, kjer se zabava z lepimi pticami — in vrne se šele jutri zjutraj. Pustil sem vratarju pismo za njegovo ekselencijo. Ker ekselenci gotovo bolj ugaja večerna ura, pravim v pismu — stvar je vendarle diskretna, kaj ne? — naj bi bil pripravljen jutri zvečer..."

Ob osmi uri, ako mu je prav, naj se pripelje s svojo kočijo po Novem mostu; na galatski strani bosta čakala dva gospoda z rdečo rutico v prsnem žepu. Ostalo je vajina stvar..."

"Vrag vedi, ali prinese denar s seboj?" je menil von Schratten hlastno.

"Kolikor ga poznam, ljubi Halil bej naglo poslovanje; staval bi, da prevzame robo na mestu, in da bo kočija popolnoma

pripravljena v to svrhu."

"Dobro. Ako se izvrši vse srečno in v redu, se lahko oglasiš pojutrišnjem zjutraj po svoje plačilo," je dejal Birbantini Grku, spremljaje svoje besede z odslavljačo gesto.

"Joj meni, žlahtni gospod markí!" je zarjul Pyguris. "Vsaj majhen predumek"

¹ Mesto na azijski strani Bospora.

bi mi dali, da napasem svoje gladne otročičke... Le drugi dan niso videli skorjice kruha!

„Evo ti — in zdaj se izgubi!“ je vzkliknil Italijan ter vrgel zlatnik na vogel mize.

Pyguris je pobasal rumeni novc ter oddrsal ritensko skozi vrata, klanjaje se na desno in levo in zahvaljujoč se z zgovornostjo, vredno starega Demostena.

„Čuden dedec!“ se je namuznil von Schratten, ko sta bila sama s tovarišem. „Človek vseeno ne pričakuje pri takem obrtniku tako genljivega očetovskega čuta!“

„Hahaha!“ Birbantini se je prijel za trebuh in se zamajal od smeha. „Ali veš, kakšni so njegovi otročički? To so prebivalke javne hiše, ki jo ima nedaleč od tod... On mi posreduje pri Halil beju; in slišal sem praviti, da dobi, kadar pripelje izbirčnemu Turku novo ovčico, v na-

peljati tja, kamor menili, a tam počakati... Halil bej slediti sam...“

To rekši ju je potegnil za rokav do druge kočije, ki se je bila ustavila tik za prvo. Lopova sta sedla v svoji svečani razburjenosti brez premisleka vanjo; takrat pa je sluga zaloputnil vrata — zaškripal je ključ, in tovariša sta zapazila s strahom in presenečenjem, da sedita kot pravcata jetnika v vozu z gosto zamreženimi okni.

„Kam peljati gospoda?“ je prašal Arabec s porogljivo prijaznostjo.

Birbantini je bleknil naglo pravi naslov; Arabec ga je kriknil vozniku, in pošteniaka sta zdrdrala skozi pisano večerno mrgolenje v brzem diru proti Galati...

„To je izdajstvo!“ je zasopel von Schratten, ko je premagal prvo osuplost.

„Kje bo izdajstvo!“ Birbantini je s svojim prožnejšim duhom takoj izpregledal

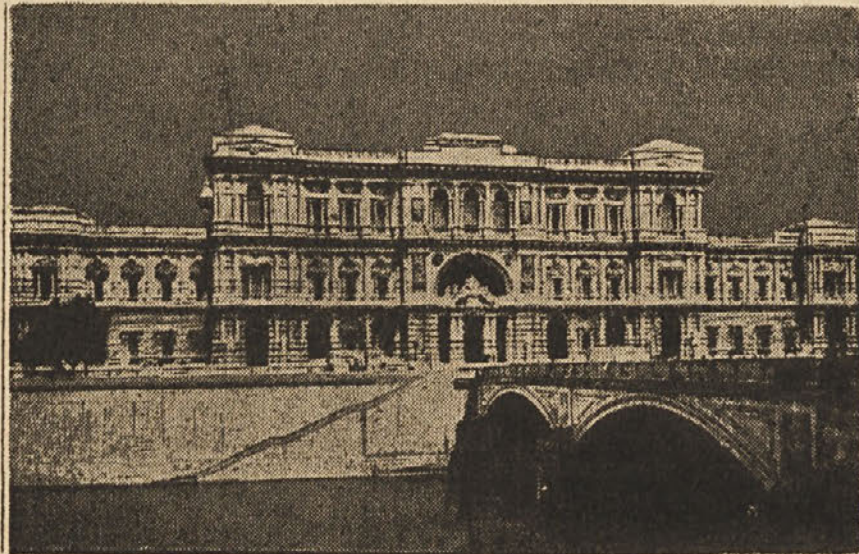
„Za vami,“ je dejal Schrattenu in Birbantiniju, in prezirljiv nasmešek je zaigral na njegovih ustnicah.

Lopova sta ubogala molče in šla naprej po škripajočih stopnicah, dajaje si svetiti od starega Turka, ki je šumel s širokimi hlačami in prestavljal stokaje svoje otrple noge.

Pred Jeričinimi vrati se je ustavila čedna dvojica; srce je trepetalo obema v zavesti važnega trenutka.

Schratten je previdno otvoril linico. Zdaj je prišlo v beja nekaj življenja. Hlastno je stopil bliže in sklonil oko k odprtini; arabski sluga pa se je pomeknil za njim kakor bronast kip in obstal nepremično, roko na ročaju orožja, skritega pod širokim plaščem.

Toda v Jeričini sobi je bila tema; videlo se je samo okno z izrezkom polutem-

Nova justična palača v Rimu, ki je požrla 20 milijonov lir.

Iskanje torpedov in plavajočih min pri Solunu. Moštvo grškega minolovca.

grado tisto, ki jo novinka izpodrine, da olupša z njo svoj pobožni zavod...“

Drugi večer ob osmi uri sta bila von Schratten in Birbantini točno na mestu; slehernemu je molil iz prsnega žepa vogal rdeče židane rutice. Z jastrebimi očmi sta zrla v vrenje pisane trume hamalov¹, Turkov v staroverski in frankovski noši, Židov, Grkov, Armencev in raznolikih kočij, ki so se prelivala v gostih tokih po tem najoživitvenjšem vezišču med Galato in carskim Stambulom — delom mesta, ki leži na jugozapadnem bregu Zlatega roga in tvori pravo turško jedro Carigrada, kjer se dvigajo hrami glavnih sultanskih oblasti in najodličnejših predstavitev državne oblasti.

Čakanje se je zavleklo preko mere; Turki so počasni ljudje, ki ljubijo udobnost in pokoj ter opravljajo vse svoje običajne in neobičajne posle s pristno lagotnostjo orientala.

Zdajci pa je obstal pred malopridnima tovarišema voz, tako nenadno, da sta odskočila v prvem strahu.

„Evo ga!“ je šepnil Birbantini. „To je on!“

Toda „on“ je ležal v globini zaprte kočije; nemogoče je bilo razločiti kaj drugega kakor temno, suho postavo, zleknjeno na baržunastih blazinah.

S sedeža poleg kočijaža je skočil arabski sluga v bogati, z zlatom vezeni noši ter se približal čakajočima.

„Halil bej?“ je prašal Birbantini, ka-
žoč na kočijo.

Sluga je pokimal.

„Halil bej želeži,“ je dejal z motnim glasom v polomljeni francoščini, „gospoda sesti v voz, ki tu zadaj... Gospoda se

položaj. „Nezaupnost je, dragi moj... Halil bej je star Carigrajan in pozna Galato — hehehe!... Ali bi se podal ti s tujim človekom kar tako na slepo v aventuro, ne da si zagotoviš varnost, kolikor je v tvoji moči?“

Ta razlog je obveljal za prvo silo; in ko je pridrdrala kočija v naznačeni kraj, se je zopet odprla ječa na kolesih. Lopova sta skočila na prosto in zasopla potolažena strupeni galatski zrak.

Videla sta, da jima je sledil bejev voz za petami.

Arabec je pravkar odprl vrata; iz kočije je stopil ohlapen moški suhe postave v elegantni, dasi nekoliko preširoki frankovski obleki, z neizogibnim fesom na glavi. Kolikor sta mogla opaziti v slabi razsvetljavi, je bil njegov obraz žolt in truden — pravi tip vzročnega lahkoživca; mrklo in odurno so mu viseli črni brki na debelo spodnjo ustnico — znamenje živalske pohlepnosti po nasladih.

Z globokim poklonom sta stopila lopova k njemu.

Halil bej ju je pogledal trudno in malomarno, kakor skozi meglo.

„Tu notri?“ je prašal z medlim glasom v čisti francoščini ter pokazal z roko na hišna vrata.

„Da, tu...“ je hitel von Schratten. „Vaša ekscelenca naj samo izvoli... Takoj pride vratar in prinese luč.“

Istočasno z Nemčevimi besedami je zazijala votlina hišnega vhoda. Zadrvalo je v veži; na pragu se je pojavil turški vratar z leščerbo v roki. Videč odličnega gosta s fesom na glavi, se je pripognil globoko, doteknil se z roko čela in prsi ter zamrmral z oljnatim glasom običajni turški pozdrav.

Toda Halil bej je bil previden mož in ni hotel iti naprej.

nega neba. Žalostna zelenkasta zvezda je migetala ravno nasproti linice daleč tam nekje v veselstvu.

Birbantini je skočil po hodniku in mignil „hotelirju“ in njegovi ženi, ki sta se bližala s svetiljko; pomomljal je ženski nekaj na uho in mignil navzočim, naj se odmaknejo nekoliko.

Ženska je odklenila sobo, stopila vanjo z lučjo v roki ter priprla vrata za seboj.

Halil bej je skočil naglo k linici; vsa medla mračnost ga je bila minila, in njegovo telo je stresal nervozen trepet, ki ga ni mogel premagati.

Žolta babnica je stala poleg postelje in dvigala luč visoko nad spečo žrtev.

Jerica je spala oblečena na neodgrnjeni postelji. Zlati lasje so se ji usipali razpleteni preko turške obleke, roke pa je držala sklenjene na prsih, kakor da bi jih hotela braniti surovega dotika. Njen obraz je bil bled kakor mramor; okrog zaprtih oči in bridko stisnjenih ustnic so se bile zarisale črte neizmerne trpljenja. Toda baš te žalostne črte so ji dajale neizrekljivo lepoto — tisti čar nesreče, ki bi bil obudil usmiljenje v vsakem čutečem človeškem srcu, a je vzdramil v trhli duši turškega mogotca zgolj nizko, brez prizanašanja hlepečo strast...

Zdajci pa so se premaknile dekletu blede ustnice; telo se ji je napelo kakor v muki hudih sanj... roke so se iztegnile v nemi, nezavestni prošnji... in usta so zamrmrala z revnim, presunljivo plahim glasom:

„Moj Bog... moj Bog!... Usmili se me... oče nebeški!...“

„Ah!“ se je izvilo nehote Halil beju. „Allah... kako krasna je!“

In v naglem sklepu se je obrnil od linice, vzravnaval se je in stopil žarečih oči

¹ težakov.

k zločincema; zamrmral je z razburjenim glasom:

„Vzamem jo! ... Omar,“ je velel, ozrši se na arabskega spremljevalca, „pripravi se, vzamemo jo s seboj na mestu.“

Schrattenu in Birbantiniu se je zakrtil pogled; v duhu sta že gledala nasute rumenjake. Nemec je stopil vstrežljivo k vratom in jih odprl na stežaj.

Halil bej je mignil domačimu in Omarju, ki je bil očitno že varen takih dogodkov; kajti stopil je k postelji kakor mačka, iztegnil roke k prijemu ter se ozrl vprašujoče na gospodarja.

Takrat pa se je deklica mahoma vzdramila; sunkoma se je pognala kvišku in iztegnila roke. Oči so se ji odprle široko in zastrmele v blazni, neizrekljivi grozi...

(Dalje prihodnjič)

Vesele velikonočne praznike želi
vsem čitateljem
uredništvo in upravnništvo
„Slov. Ilustr. Tednika“

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodcu.

Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri
Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

„GALEGOL“

vpliva prav ugodno tako na množino kakor na kakovost mleka. Mleko se pomnoži za 33 do 50%. Dojenči pridobivajo praviloma na teži in se izborno razvijajo. „GALEGOL“ ima prijeten okus, je topel in v vseh tekočinah in zadošča ena pušica za 20 dni.

Cena 3 K.

Glavna zaloga: B. Fragner, lekarna, Praga, Malo namestje, vogal Nerudove ulice 203-III.

Zaloge v lekarnah. Kjer se ne dobi, se pošilja po pošti: za K 3-70 ena pušica, za K 6-72 dve pušici, za K 9-72 tri pušice, za K 12— štiri pušice franko

Sukneno blago
za moške obleke se kupi
najbolje pri
R. Miklauc
v Ljubljani.

Velika izbira. Zanesljive cene. Na zahtevo se tudi izdelovanje oblek preskrbi.

Prilika za nakup!

30.000 par. vis. čevljev na zategol

3 pari visokih čevljev na zategol K 14-75

po podobi, iz samega najboljšega usnja, z dobrimi vrvun štrlečimi pravimi podplati. Ker je bilo teh 30.000 parov čevljev namenjenih za balkanske države, so mi zaostali zaradi vojne. Prodajam jih zaradi tega pod izdelovalno ceno 3 pare moških ali ženskih čevljev na zategol iz najboljšega usnja vsake številke in velikosti za le K 14-75. Za naročbo zadostuje napoved številke ali mere v centimetrih. Razpošilja po povzetju Prva krščanska izvozna hiša za čevlje

Franc Humann, Dunaj II., Aloisgasse 3/76.
estiti naročnike prosimo vljudno, da nas dalje priporočajo.

Krasno velikonočno darilo je ilustriran roman iz jugoslovanske zgodovine Dr. V. Deželića: „V burji in viharju“. Broširana knjiga stane s poštnino vred 3-80 K, elegantno vezana pa 4-80 K. Sezite po tej lepi knjigi, ki bo v kras vašim knjižnicam. Društva, naročite si vsaj po en izvod. Dobiva se v upravnishtvu „Slov. Ilust. Tednika“ in v vseh knjižgarnah.

Steckenpferd-ili jinomlečno mlo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Maribor. Slovenske šivilje in krojači so navadno naročevali blago za obleke ter krojaške potrebščine od tujih nemških in židovskih tvrdk. Dobili so navadno slabo blago za drago ceno, velikokrat pa tudi čisto drugo blago kakor so ga naročili. Sedaj tega ni več potrebno. Naš domači trgovec J. N. Šostarič, Maribor, Gosposka ulica št. 5, si je uredil veliko in prvo spodnještajersko razpošiljalnico vseh vrsti modnega in manufakturnega blaga. Ako želite imeti dobro, modno in po ceni blago, pišite takoj po vzorce, dobite jih zastonj in poštne prosto. Dobite popust pri ceni in postreženi bodele solidno in točno. Če pridete v Maribor ogledajte si trgovino.

Nič lažjega ni, nego z dobro kavno primesjo napraviti dobro kavo. To potrdijo lahko vse one gospodinje, ki pripravljajo kavo s Kolinsko kavno primesjo. Kava, kateri je prideljana Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse dobre lastnosti, ki jih moremo od kave zahtevati. Obenem je tudi pristno domače blago. Zato jo vse naše gospodinje najraje kupujejo. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na varstveno znamko „Sokol“, ker le s to varstveno znamko je res pristna Kolinska kavna primes.

Za vsa v svojo stroko spadajoča dela se priporoča

I. ZAMLJEN

čevljarski mojster

Ljubljana, Gradišče št. 4.

Zaloga izgotovljenih čevljev ter izdelovanje gorskih in telov. čevljev.

Sta mpilie

vseh vrst za

urade, društva, trgovce itd

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj

Ljubljana, Stari trg 20

Ceniki franko.

Iv. Ravnihar

urar in trgovec z zlatnino

:: in srebrnino ::

Ljubljana, Sv. Petra c. 44.

Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeneno uro jamčim eno leto.

Lastna delavnica za popravila in vsakršna nova dela.

J. KETTE
Ljubljana, Franca Jožefa c. 3
Priporoča se nova specialna modna in športna trgovina za gošpode in dečke

I. Ban, Ljubljana

Ljubljanska cesta št. 67

Izdelovanje vozov in avtomobilov, ter zaloga novih in rabljenih vozov po jako nizkih cenah.

Postrežba solidna. Postrežba solidna.

Čuvajte se peg!

Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani z jamčeno v 6 dneh „Vladiceca balsamin“. Steklenica K 2-50. Rationell bals. milo K 1-20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.

Neprijetne dlačice

z obličja in rok odstrani trajno in brez bolesti v 3 minutah edini z jamčeno neškodljivi „Sattygmo“. Steklenica K 2-50

Bujno polnost-krasno

oprse

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek z jamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et-Admille z navodilom 5 K. K temu posebni kremni izvleček „Vladiceca“. K 2-—.

Nikako izpadanje las, nikake luskinel

Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh z jamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K. Prodaja in razpošilja edino ord. kozmetični laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

Čevljarska zadruga v Mirnu.

Domača produktivna zadruga.

Eksport čevljev na drobno.

V Mirnu pri Gorici je že nad stoletje razvita čevljarska obrt. Leta 1908. so se po zaslugi č. g. župnika J. Rojca do tedaj nezdruženi čevljarji združili v zadrugo, sezidala se je skupna delavnica, v kateri je danes nad 100 delavcev zaposlenih. S pomočjo od c. kr. zavoda za pospeševanje obrti poslanih strokovnih učiteljev, je zadruga v izdelovanju dosegla najlepše uspehe, ter konkurira danes v ličnosti in kroju najmodernejšim svetovnim izdelkom. Poleg tega je na prvem mestu glede trdnosti in solidnosti dela. Za izdelovanje se rabi le najboljše vrste usnje. Papir ali umetno usnje je izključeno. Vsled nakupa usnja v večjih množinah po znižanih cenah, je zadrugi mogoče svoje izdelke po jako nizkih cenah prodajati.

Draginja nastaja vsled tega, ker gre blago po več rokah, predno pride k temu, ki ga rabi. Vsak prekupec mora dobiti svoje odstotke, in tako pride vsaka stvar do končne prodaje 50 % dražji. Čevljarska zadruga se je namenila, da temu odpomore in svoje izdelke naravnost iz prve roke prodaja. V Gorici Stari trg, v Trstu Bariera vechia in Via Rettori 1 in v Splitu ulica Staroga suda ima zadruga lastne prodajalne, da pa svoj izdelek vsesplošno vpelje, se je namenila razpošiljati tudi na drobno.

Čevlji se pošiljajo po poštne povzetju po sledečih cenah:

Številka vrste	Cena 1 paru K	Številka vrste	Cena 1 paru K
1. Moški čevlji za delo: velikost 41—47.		5. Ženski čevlji močni, trpežni: velikost 35—43.	
2111 Iz močnega trpežnega usnja visoki na zadrgo z železnimi žebli	9.—	4104 Visoki na zadrgo iz dobrega črnega usnja	8.—
2141 Iz močnega trpežnega usnja za delo v mokrem	10.—	4105 Visoki na zadrgo iz dobrega črnega gladkega usnja	8.50
2301 Iz močnega trpežnega usnja na elastiko	10.—	4344 Nizki na zadrgo iz dobrega črnega gladkega usnja	7.50
2505 Iz močnega črnega usnja, visoki do kolen „Štifli“	19.—	4344 Nizki na zadrgo iz dobrega črnega navadnega usnja	7.—
2. Čevlji za praznik na lesk: velikost 41—47.		6. Ženski čevlji finejše vrste: velikost 35—43.	
2102 Na zadrgo trdni iz belega usnja visoki	9.—	4106 Visoki na zadrgo iz boksa	9.—
2105 Na zadrgo trdni iz črnega telečjega usnja visoki	10.—	4246 Visoki na gumb iz boksa	10.—
2282 Na elastiko trdni iz belega usnja	9.—	4346 Nizki na zadrgo iz boksa	8.50
2285 Na elastiko trdni iz črnega telečjega usnja	10.—	7. Najfinejši ženski čevlji ličnega dela elegantne fazone in kroja, iz najfinejšega usnja: velikost 35—42.	
3. Moški čevlji finejše vrste: velikost 41—47.		3107 Visoki na zadrgo iz lahkega telečjega boksa navadne ali ameriške fazone, visoke pete	12.—
1106 Visoki na zadrgo lično delo iz boksa	11.50	3109 Enake vrste iz najfinejšega ševro usnja	14.—
1107 Visoki na zadrgo lično delo iz telečjega boksa	12.50	3247 Visoki na gumb iz lahkega telečjega boksa navadne ali ameriške fazone, visoki podpetniki	13.—
1306 Visoki na elastiko lično delo iz boksa	11.50	3249 Enake vrste iz najfinejšega ševro usnja	15.—
1307 Visoki na elastiko lično delo iz telečjega boksa	12.50	3347 Nizki na zadrgo iz lahkega telečjega boksa navadne ali ameriške fazone, visoki podpetniki	11.—
1216 Visoki na zmet lično delo iz boksa	12.50	3349 Enake vrste iz najfinejšega črnega ali barvanega ševro usnja	13.—
1217 Visoki na zmet lično delo iz telečjega boksa	13.50	3569 Nizki na pas z dvema perl-gumboma ameriške fazone iz črnega ali barvanega ševro usnja, visoki podpetniki	12.—
4. Moški čevlji najfinejše vrste, najličnejšega dela in kože: velikost 41—47,		4568 Enaki barvani iz ševret usnja	10.—
ki se jih lahko naroči tudi iz barvane kože, ter so 50 v na paru dražji, enako se dobe te vrste tudi ne-ameriške fazone, in so 1 K na paru ceneji.		8. Otroški čevlji: trpežni dobrega dela in usnja.	
1107 Ameriške fazone, iz najfinejšega telečjega boksa visoki na zadrgo, visoki podpetniki	14.—	106. Visoki na zadrgo iz črnega boksa usnja od številke velikosti 20—24, K 3.20; od štev. 25—28, K 4.60; od štev. 29—34, K 5.80.	
1109 Enaki zgorajšnjim iz finega ševro usnja	16.—	246. Visoki na gumb iz črnega boksa usnja od številke 20—24, K 3.50; od štev. 25—28, K 5.—; od štev. 29—34, K 6.30;	
1309 Ameriške fazone, na elastiko, iz najfinejšega telečjega boksa, visoki podpetniki	14.—	108. Visoki na zadrgo barvani iz ševret usnja mehki lični od številke 20—24, K 3.50; od štev. 25—29, K 5.—; od štev. 29—34, K 6.30.	
1309 Enaki, iz ševro usnja	16.—	104. Visoki na zadrgo črni močni trpežni od številke 25—28, K 4.20; od štev. 29—34, K 5.40.	
9. Čevlji za dečke od številke velikosti 35—40,		111. Visoki na zadrgo najmočnejši iz lepe bele kože z železnimi žebli od štev. 29—34, K 5.—.	
se dobe vseh vrst kakor moški čevlji in so K 2.50 na paru ceneji kot moški.		Pri otroških čevljih od številke 29—34 je navesti ali so za dečka ali deklico.	
10. Čevlji za turiste iz bele kravje kože K 18.—.			

Kar ne ugaja, ali ni po meri, se zamenja. — Naročila naj se pošiljajo na naslov: Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici, Primorsko.